

Samle sit eget verdensrum

Peter Brodersen (red): Det lærende menneske. Seks tilgange til pædagogisk praksis
Hans Reitzels Forlag 2019
160 sider, 250 kr.

Bodil Christensen

Halfdan Rasmussen gav sit perspektiv og sin tilgang til pædagogisk praksis, da han i 1949 skrev sangen til Arbejdernes Oplysningsforbunds 25-års jubilæum.

Halfdan Rasmussen havde oplevet Anden Verdenskrigs brutalitet og ondskab, og i digtet her skriver han om læringen og oplysningens betydning for frie tanker og menneskeværd. Det er vigtigt at vide noget:

*At lære er at ville
befri sin ensomhed,
at stå ved åndens kilde
og ydmygt knæle ned*

Så poetisk skriver de otte lærebogsforfattere: Peter Brodersen, Mie Buhl, Gerd Christensen, Tina Bering Keiding, Klaus Nielsen, Søren Pjenggaard, Hanne Balsby Thingholm og Merete Wiberg ikke, men de skriver klart og illustrativt om netop ”deres” tilgang til læring. De seks perspektiver på læring er læring gennem tænkning og erfaring, gennem konstruktioner, narrativer, gennem æstetisk praksis, gennem eksistentielle valg og gennem deltagelse.

Som altid, når man læser fagbøger, så er det bedst at læse ”baglæns”. Af bagsideteksten fremgår det, at denne bog særligt henvender sig til lærerstuderende og til diplomstuderende og pædagogikumstuderende. Det fremgår også tydeligt af de meget ultrakorte forfatterportrætter, der kan læses på side 161: Her er det ”skolefolk”, der skriver. Alle har en tilknytning til videregående uddannelser med didaktik, pædagogik og skoleforskning som stofområde.

Stikordsregisteret giver også et godt billede af den verden, der refereres til i bogen: Hattie, Hegel, Heidegger, Helmke, Hermansen og Honneth er her, det er Ingelise Flensborg også sammen med Lehmann, Luhmann og Løgstrup. Hver forfatter har fået et opdrag, der (går jeg ud fra) lød sådan: Du får tyve sider, indled med et lille citat fra litteraturens eller pædagogikkens verden, husk referencer til praksis, et par cases er godt, gennemgå teorien og slut med ”studiespørgsmål” og en litteraturliste på højst halvanden side.

Det skema følger alle. Tak for det.

Peter Brodersen indleder selv med et overblikskapitel, hvor der introduceres kort til indholdet i de seks tilgange. Helt centralt skriver han: ”I det fornuftige valg trækker læreren både på sin bagage af professionel viden og kompetence og på sit intuitive skøn af de pædagogiske og didaktiske betingelser på den daglige scene i klassen: Hvilke muligheder toner frem i hans billede af klassens dynamik og elevernes særpræg?” Her kan læringsteorier være brugbare, da de kan give en tilgang til praksis i forhold til optik, værktøj, fortolkning og kritik. Også dette introducerende kapitel har studiespørgsmål og litteraturliste, og det kan anbefales at diskutere de fire studiespørgsmål som introduktion til bogen.

Et af de spændende kapitler er Mie Buhls ”At lære gennem æstetisk praksis”. Æstetisk læring bliver alt for ofte til ”jeg-føler-jeg-tænker-jeg-oplever”, men her er der en teoretisk gennemgang af æstetisk læring. ”Man kan bruge metaforen om, at enkeltportrættet er afløst af gruppebilledet, for at forstå skredet i æstetikforståelsen” skriver Mie Buhl. Den individuelle smagsdom er erstattet af en social meningsforhandling af andethedserfaringer. Inden for æstetik kan man tale om tre forskellige tilgange: den sansebaserede, den relationelle og den reflektive orientering.

Alteorien (med referencer til Kristian Pedersen, grand-old-æstetiske-læreprocesser) bliver der gjort rede for gennem en række billeder fra et billedkunstarbejde på ”Superkilen”, Nørrebro. Her har en femteklasse været på billedkunstopgave, og praksis herfra giver liv til teorien om æstetisk læring. Det er godt.

*At lære er at famle
I mørket blind og stum
At sprænge eller samle
Sit eget verdensrum*

Sådan står der videre i Halfdans Rasmussens digt: ”At lære er at ville”. For at samle sit eget verdensrum må man tvivle og til tider sprænge det verdensrum, der så sikkert og samlet ud. På samme vis kan det ”vække det der sover og gøre tanken fri” hvis man fraviger sin foretrukne tilgang til pædagogisk praksis og søger at se læringen fra et andet perspektiv. Det er der mulighed for her. Bogen

kan anbefales som afsæt for diskussion af pædagogisk praksis.

P.S. Bogens layout er der ikke arbejdet specielt målrettet med i forhold til målgruppen: Lærerstuderende og andre studerende på videregående uddannelser i pædagogik. Bogens forside er svagttonet lys grå, opsætningen er gråtonet og alle cases markeret med grå. Der er ikke nogen markering i layoutet af det, der er særlig vigtigt eller særlig interessant. Der er heller ikke gjort noget for at lette overblikket gennem farvekoder. Bogens layout er som forsidens farvevalg: stilren (og kedelig) lys antikgrå.

**Bodil Christensen, lektor ved Læreruddannelsen i Aalborg, UC
Nordjylland**